

El periodisme es capbussa dins l'era digital

El naixement dels diaris electrònics, a l'inici del boom digital, marca un abans i un després. Per fi, la Xarxa arriba a les llars dels ciutadans i també a les redaccions, seguint l'estela de diaris europeus i nord-americans, començada anys abans. ■ Laura Casadevall Fotos: VilaWeb / Arxiu

Si bé els inicis d'Internet es remunten a 1969, no és fins l'any 1990 que neix el World Wide Web, el Web, un sistema que permet la consulta remota d'arxius d'hipertext des de qualsevol ordinador del món amb accés a la xarxa. Un lustre després, el Web debuta com a nou actor en el sistema de comunicació de les llars dels ciutadans. Aquest fet és una fita històrica, comparable amb el desembarcament de la ràdio i la televisió comercials a la primera meitat del segle XX.

“El boom digital no es produeix fins a l'any 1995, moment en què Internet es pot considerar realment integrada com a eina de comunicació”, indica Virginia Luzón, professora de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) al seu llibre *Internet, l'eina inevitable. Periodistes, mitjans i missatge a la xarxa*.

Aquell any apareixen les versions electròniques dels diaris *Avui* –el primer de l'Estat a disposar d'un web–, *El Periódico de Catalunya*, *La Vanguardia*, *ABC* i *El Mundo*, entre altres. Seguien models dels grans diaris nord-americans i europeus fets pocs anys abans.

En la majoria dels casos, els mitjans tradicionals feien servir Internet per “traspasar els continguts habituals”, destaca Luis Ángel Fernández Hermana, membre fundador del Grup de Periodistes Digitals (GPD) a *Bits o paper* un recull de les conclusions del primer congrés de la publicació electrònica, celebrat al maig de 1998, inclosa

Vicent Partal, al 1995 en un xat amb Pep Riera (Unió de Pagesos) i Oriol Ferran.

dins de la col·lecció “Ones i Bits”, editada pel Col·legi de Periodistes i la Diputació de Barcelona. En la mateixa línia, apunta David Domingo, professor de Periodisme Digital de la Universitat

El boom digital no es dona fins al 1995, quan Internet ja es pot considerar una eina de comunicació

Rovira i Virgili (URV). “El 1995, els mitjans tradicionals es van abocar a Internet, però amb una actitud molt prudent, deixant els webs en mans dels equips tècnics de l'empresa, no dels periodistes, i replicant-ne els continguts”, recorda.

NOUS MITJANS

Paral·lelament, comencen a sorgir nous projectes, independents dels mitjans tradicionals, pensats exclusivament en clau Internet. A les conclusions del primer congrés de la publicació electrònica, Mercè Molist, periodista especialitzada en temes d'Internet, posa l'accent en les publicacions digitals “sorgides del no-res (...), sense un grup editorial potent que hi doni suport”. Parla de projectes com *Extra!Net*, *Noticias.com*, *En.red.ando*, *Bulletí d'Aquitània* o *Vilaweb*. Aquest darrer és, afirmen la majoria dels experts, el diari digital pioner a Catalunya. Vicent Partal i As-

1995

sumpció Maresma són els responsables de posar-lo en marxa el 15 de maig de 1995, amb el nom d'*Infopista*, tot i que aviat prendria el nom actual. A la publicació *La nova dimensió*, el periodista científic Xavier Pujol descriu de manera gràfica VilaWeb: "La iniciativa posada en marxa per Partal, Maresma i Associats permet navegar per diferents barris de l'aldea catalana sense perdre de vista el veïnatge universal (*aldea global*)". El mateix Partal repassa els primers passos d'aquell nou producte: "En un primer moment, es tractava d'un directori de recursos en català, un catàleg de webs, encara que aviat hi vam introduir petites notícies, que es limitaven a un titular i a un petit cos de text". "No sabíem ben bé què fèiem però veïem Internet com una oportunitat per als periodistes", confessa Partal setze anys després. La velocitat de transmissió de dades a través de la Xarxa era lenta i els preus

El fiasco del cable

A final dels vuitanta, els nord-americans comptaven amb una setantena de canals de televisió gràcies a la liberalització del cable. A Espanya i Catalunya, el panorama es presentava radicalment diferent, en part degut a l'interès del Govern central de protegir el monopoli de Telefónica. Fins a final de 1995, no es va aprovar la Llei de Telecomunicacions per cable. Alguns ajuntaments es van avançar a la normativa, com el de Barcelona, que el 22 de setembre va adjudicar a Cable i Televisió de Catalunya (CTC) una prova pilot a 20.000 llars de la ciutat. La liberalització de les infraestructures i l'evolució de la televisió per satèl·lit i digital van contribuir a defraudar-ne les expectatives.

de connexió desorbitats (Telefónica va posar en marxa al desembre de 1995 In-fovia per transmetre dades entre ordinadors a través de la línia del telèfon, amb una tarifa de 139 pessetes per hora).

Aquell any apareixen les versions electròniques de *L'Avui*, *El Periódico*, *ABC*, *La Vanguardia* i *El Mundo*

Amb aquest panorama, molts diaris digitals es construïen fora de línia. "No treballàvem en temps real, només ens connectàvem per actualitzar el web", recorda l'impulsor de VilaWeb.

Els nous mitjans que treien el cap a la immensitat d'Internet exploraven camins mai abans recorreguts. De fet, no va ser fins al març de 1997 que l'Oficina de Justificació de la Difusió (OJD) va

Al maig, apareix VilaWeb, que es considera el diari electrònic pioner a Catalunya

aprovar un reglament per al seu control. Ben aviat, aquests mitjans es van adonar que requerien d'una organització empresarial específica així com una organització de la comunicació basada en conceptes nous, com l'hiperllenguatge i la circularitat del coneixement. Així mateix, es va revelar una organització dels lectors absolutament innovadora, que Fernández Hermana descriu amb

"No sabíem ben bé què fèiem, però veïem Internet com una oportunitat per als periodistes" (*Vicent Partal*)

clarividència a *Bits o paper*. "Entre tots dos, publicació electrònica i audiència, si aquest procés s'aconsegueix, sorgeix una espècie de llotja de la comunicació, on l'oferta i la demanda es retroalimenten mútuament", apunta.

També va passar...

- El 5 de gener, es va publicar el número zero d'*El Punt del Maresme*.
- L'1 de febrer, va morir el dibuixant i humorista Jaume Perich a 53 anys.
- El 18 d'abril, el fotògraf espanyol Javier Bauluz va ser guardonat amb un premi Pulitzer, per una fotografia captada al camp de refugiats ruandesos de Goma (Zaire).
- El 24 de maig, Televisió de Catalunya (TVC) es va convertir en la primera emissora de l'Estat a entrar a Internet.
- El 2 d'agost, la Generalitat de Catalunya va concedir la Creu de Sant Jordi al Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- El 18 de setembre, van començar les emissions oficials de COMRàdio amb Josep Cuní com a protagonista.
- El 20 de setembre, es va presentar l'edició catalana del diari *El Mundo*.
- El 31 d'octubre, Radio Liberty, creada el 1959 en plena guerra freda, va deixar d'emetre.
- L'1 de desembre, Luis del Olmo va presentar Onda Rambla Catalunya, que abastava cinc emissores.
- El 22 de desembre va morir a Barcelona el periodista i escriptor Nèstor Luján a 73 anys d'edat.

